

Zagadnienia egzaminacyjne z prawa konstytucyjnego

(będą stanowiły podstawy do formułowania pytań egzaminacyjnych, z wyjątkiem pytań problemowych / kazuśw.)

Źródła

źródła wiedzy (podstawowe):

1. Wykład.
2. L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne, Warszawa 2014.
3. B. Banaszak, Prawo konstytucyjne, Warszawa 2011 (lub nowsze wydanie.)
4. P. Sarnecki (red.), Prawo konstytucyjne RP, Warszawa 2009 lub nowsze.
5. Z. Witkowski (red.), Prawo konstytucyjne, Toruń 2011.
6. W. Skrzydło, S. Grabowska, R. Grabowski (red.). Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz encyklopedyczny, Warszawa 2009.
7. B. Banaszak, Porównawcze prawo konstytucyjne współczesnych państw demokratycznych, Warszawa 2010.
8. Wykaz aktów prawnych na str. internetowej p. mgr A. Pazury i/lub Katedry na stronach Katedry będzie także ujęty wykaz zagadnień egzaminacyjnych (do 31.10.15).

źródła wiedzy (uzupełniające) :

1. B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2010.
2. G. Sartori, Teoria demokracji, Warszawa 1994.
3. T. Maciejewski, Historia ustroju i prawa sądowego Polski, Warszawa 2003.
4. R. Balicki, Ustroje państw współczesnych, Wrocław 2003.
5. P. Sarnecki (red.), Ustrój Unii Europejskiej i ustroje państw członkowskich, Warszawa 2008.
6. P. Sarnecki, Ustroje konstytucyjne państw współczesnych, Kraków 2003.
7. D. Nohlen, Prawo wyborcze i system wyborczy ; o teorii systemów wyborczych, Warszawa 2004.
8. J. Oniszczyk, Filozofia i teoria prawa, Warszawa 2008.
9. M. Laskowska, Dostosowanie prawa do Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku, Warszawa 2010.
10. J. Ciapała (red.), P. Mijał, K. Kozłowski, M. Przybysz, Prawo konstytucyjne, prawo europejskie, kazusy i zagadnienia prawne, **Szczecin 2011.**

11. M. Ostrowski, Teatr sprawiedliwości: aktorzy i kulisy, wyd. Polityka, Warszawa 2015.
12. C. Schmitt, Nauka o Konstytucji, Teologia Polityczna, Warszawa 2013.
13. Publikacje naukowe ujmowane zwłaszcza w „Przeglądzie Sejmowym”, (www.sejm.gov.pl link publikacje) oraz, np. w miesięczniku „Państwo i Prawo” INP PAN.

I. Podstawowe wiadomości o państwie.

1. Pojęcie państwa.
2. Ewolucja państwa: od państwa okresu tzw. systemu westfalskiego po państwo okresu globalizacji. Wpływ koncepcji J. Bodina i G. Jellinka.
3. Konsekwencje tzw. globalizacji dla pozycji państwa.
4. Pojęcie władzy publicznej; władza publiczna a władza państwowa.
5. Czynniki określające pozycję państwa, wg koncepcji F. Fukujamy; czym jest tzw. kapitał społeczny?
6. Pojmowanie legitymizacji władzy; formy legitymizacji.
7. Sposoby pojmowania określenia „władza publiczna”.
8. Pojęcie organu władzy publicznej.
9. Podstawowa kwalifikacja organów władzy publicznej; przyjmowane kryteria.
10. Pojęcie urzędu.

II. Teoria Konstytucji; źródła prawa konstytucyjnego na tle innych źródeł prawa.

1. Pojęcie prawa konstytucyjnego w ujęciach: a) wąskim oraz b) szerokim.
2. Moc prawna a moc obowiązująca normy prawnej (aktu prawnego). Cechy podstawowe koncepcji H. Kelsena.
3. Przedmiot regulacji prawa konstytucyjnego. Powiązanie p.k. z innymi gałęziami prawa (4 przykłady z tekstu Konstytucji RP).
4. Geneza konstytucji pisanej w świecie (4 przykłady).
5. Koncepcje a) umowy społecznej, b) suwerenności narodu i ich doniosłość dla rozwoju konstytucjonalizmu.
6. Pozytywizm (w tym normatywizm) prawniczy a szkoły prawa natury.
7. Pojęcie suwerena w prawie konstytucyjnym. W jakich formach ów suweren sprawuje władzę?

8. Pojęcie suwerenności w prawie międzynarodowym publicznym.
9. Pojęcia prawne: naród, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, akty prawne regulujące status ww. mniejszości.
10. Treść konstytucji; podział konstytucji ze względu na zakres przedmiotowy regulowanej materii.
11. Treść konstytucji; podział postanowień ze względu na charakter prawny: a) konstytucyjne zasady prawa, b) deklaracje ideowe, c) normy programowe, d) normy kompetencyjne, e) normy organizacyjne i statuujące instytucje; przykłady z Konstytucji RP.
12. Funkcja (zadanie) a kompetencja - po 4 przykłady z postanowień Konstytucji.
13. Treść konstytucji; podział postanowień ze względu na rangę prawno-polityczną - przykłady z Konstytucji RP.
14. Co oznacza stwierdzenie, że pojęcia konstytucyjne mają „autonomiczne”, swoiste znaczenie?
15. Elementy określające szczególną formę konstytucji.
16. Konstytucje jednolite, konstytucje złożone - przykłady z 5 różnych państw.
17. Wstęp (preambuła) do konstytucji - doniosłość prawno-polityczna.
18. Zarys treści wstępu do Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. Jakie normy prawne można dekodować ze wstępu do polskiej Konstytucji? (4 przykłady).
19. Systematyki konstytucji; rodzaje i ich znaczenie.
20. Systematyka ogólna obowiązującej Konstytucji RP.
21. Sposoby uchwalania konstytucji - 4 przykłady z różnych państw.
22. Podstawa prawna, zasady i tryb uchwalenia obowiązującej Konstytucji RP.
23. Charakterystyka konstytucji ze względu na sposób (tryb) zmiany. Konstytucja elastyczna a konstytucja sztywna.
24. Pojęcie i rodzaje większości; pojęcie *quorum*.
25. Techniczno-legislacyjne metody zmiany konstytucji.
26. Tryby zmiany obowiązującej Konstytucji RP, analiza art. 235 Konstytucji RP.
27. Ustawa konstytucyjna, ustawa o zmianie konstytucji.
28. Moc prawna konstytucji i jej konsekwencje dla prawodawcy.
29. Europejski model kontroli konstytucyjności prawa - cechy istotne.
30. Amerykański model kontroli konstytucyjności prawa *judicial review* - cechy istotne.
31. Pojęcie stosowania konstytucji.

32. Sposoby stosowania konstytucji przez: a) parlament, b) prezydenta, c) sąd powszechny, d) Trybunał Konstytucyjny, d) obywatela i przedsiębiorcę (po 2 przykłady).
33. Konstytucja pisana a rzeczywistość społeczno-polityczna. Koncepcja F. Lassalle'a .
34. Funkcje konstytucji - stabilizująca, dynamizująca, integracyjna, legitymizująca.
35. Funkcja prawna a funkcja ideologiczno-polityczna konstytucji.
36. Konstytucja a ustawa konstytucyjna.
37. Ustawa - cechy formalne.
38. Ustawa - cechy materialne; zakres materii ustawowej.
39. Ustawa budżetowa - cechy materialne i formalne.
40. Jak należy pojmować określenia "ustawa okołobudżetowa", "ustawa epizodyczna (inaczej: incydentalna, specustawa)"?
41. Ustawa organiczna (koncepcja francuska); ustawa prywatna (koncepcja anglosaska).
42. Koncepcja wyłączności ustawy przy regulacji niektórych zagadnień.
43. Pojęcie umowy międzynarodowej.
44. Rodzaje umów międzynarodowych według prawa polskiego.
45. Tryb i doniosłość ratyfikacji; inne niż ratyfikacja sposoby związania się Polski umową międzynarodową według ustawy oraz Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów.
46. Udział parlamentu przy ratyfikacji umowy międzynarodowej według Konstytucji RP.
47. Rozporządzenie (dekret) z mocą ustawy - cechy istotne.
48. Rozporządzenie z mocą ustawy w Konstytucji RP; analiza art. 234.
49. Zagadnienie tzw. ustawodawstwa delegowanego.
50. Rozporządzenie wykonawcze - cechy istotne, organy wydające, analiza art. 92.
51. Wiąż formalna i materialna rozporządzenia wykonawczego z ustawą.
52. Zarządzenie - cechy istotne, organy wydające.
53. Pojmowanie terminu „uchwała”.
54. Akty tzw. prawa wewnętrznego według Konstytucji - cechy istotne, organy wydające (art. 93 Konstytucji); na czym polega różnica pomiędzy określeniem „jednostki organizacyjne podległe” a „jednostki organizacyjnie podległe” (zob. wyroki TK o sygnaturach: K 21/98, K 25/99; P 21/02).

55. Pojęcie, cechy istotne, organy wydające akty prawa miejscowego (4 przykłady takich aktów).
56. Podstawowe cechy polskiego systemu źródeł prawa: istota podziału na prawo powszechnie obowiązujące oraz wewnętrznie obowiązujące.
57. Układy zbiorowe pracy.
58. Konstytucyjne prawo zwyczajowe.
59. Precedens: pojęcie, istota natury prawnej.
60. Precedens konstytucyjny - pojęcie, warunki obecności w systemie prawnym, przykłady ze St. Zjednoczonych.
61. Cechy istotne systemu *common law*.
62. Pojęcie i formy demokracji bezpośredniej: referendum, veto ludowe, inicjatywa ludowa, zgromadzenie ludowe, *recall*.
63. Referendum obligatoryjne a fakultatywne.
64. Kwalifikacja referendum ogólnokrajowego w Polsce według jego przedmiotu - regulacje konstytucyjna oraz ustawowa.
65. Zarządzanie referendum ogólnokrajowego i stwierdzanie jego ważności.
66. Warunki ważności oraz skuteczności prawnej (wiązący skutek prawny) referendum ogólnokrajowego.
67. Zasady i tryb inicjowania obywatelskiego projektu ustawy; czy może dotyczyć wszelkich zagadnień.
68. Warunki dopuszczalności obywatelskiego projektu ustawy oraz konsekwencje jego prawidłowego przedłożenia.
69. Referendum lokalne (regionalne) - regulacja prawna, przedmiot; kiedy referendum jest obligatoryjne?
70. Zasady inicjowania i warunki skuteczności referendum lokalnego według ustawy.
71. Pojęcie wyniku referendum; czy wynik referendum jest źródłem prawa?
72. Zasady i doniosłość prawna publikacji aktów prawa powszechnie obowiązującego w RP.
73. Zasady publikacji aktów prawa wewnętrznego w RP.
74. Pojęcia: „moc prawna”, „moc obowiązująca”, „wejście w życie”, „derogacja”.
75. Pojęcia: „akt normatywny” (prawotwórczy, prawodawczy), „akt prawny”, „akt urzędowy”, „czynność urzędowa” - przykłady.
76. Przepis, norma, zasada, wartość konstytucyjna - definicje, przykłady.

III. Wybrane zagadnienia ustroju Polski i polskiego prawa konstytucyjnego XX w.

1. Nazwij akty konstytucyjne u progu II RP, przed uchwaleniem Konstytucji Marcowej.
2. Doktrynalne podstawy Konstytucji Marcowej.
3. System organów państwowych według Konstytucji Marcowej.
4. Aspekt konstytucyjny tzw. zamachu majowego z 1926 r.
5. Cechy istotne Noweli Sierpniowej z 1926 r.
6. Doktryna prawna i państwowa obozu tzw. Sanacji.
7. Uchwalenie Konstytucji Kwietniowej z 1935 r.
8. System organów państwowych według Konstytucji Kwietniowej.
9. Pozycja prezydenta oraz parlamentu w konstytucjach z 1921 r. oraz z 1935 r. - porównanie.
10. Stosowanie Konstytucji Kwietniowej w okresie II wojny światowej.
11. Próby legitymizacji tzw. władzy ludowej w latach 1944-1947.
12. Cechy istotne tzw. Małej Konstytucji z 1947 r. - jej odniesienie do Konstytucji Marcowej.
13. Geneza i uchwalenie Konstytucji PRL z 22.07.1952 r.
14. System organów państwowych według Konstytucji PRL.
15. Pozycja ustrojowo-polityczna Sejmu oraz Rady Państwa w okresie PRL. Istota zasady jednolitości władzy.
16. Rada Państwa jako szczególny organ władzy państwowej w PRL.
17. Ocena zgodności wprowadzenia stanu wojennego z Konstytucją PRL. Odwołanie do orzeczenia TK.
18. Pozycja polityczna oraz konstytucyjna (?) PZPR.
19. Najważniejsze zmiany Konstytucji PRL.
20. Okrągły Stół i jego ustrojowe konsekwencje - kwietniowa rewizja Konstytucji PRL z 1989 r.
21. Koniec PRL - grudniowa rewizja Konstytucji PRL z 1989 r. - zakres wprowadzonych zmian.
22. Cechy istotne Konstytucji RP w latach 1989-1992.
23. Cechy istotne Konstytucji RP w latach 1992-1997; jakie akty ją konstytuowały.
24. Okres 1989-1997 jako tzw. prowizorium konstytucyjne.

25. Szczegółowa charakterystyka a) podstaw prawnych, b) etapów prac oraz c) trybu stanowienia, d) uchwalenia, e) podpisania, f) wejścia w życie obowiązującej Konstytucji RP.
26. Tryby zmiany obowiązującej Konstytucji RP.
27. Ocena polskich referendów z XX w. oraz z września 2015 r.

IV. Konstytucyjne aspekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

1. Konstytucyjne zasady związania się Polski z UE oraz przekazywania kompetencji organów władzy publicznej.
2. Pojęcie organizacji międzynarodowej.
3. Pojęcie i cechy istotne Unii Europejskiej jako szczególnej organizacji międzynarodowej („ponadnarodowej”).
4. Traktatowe podstawy UE. Pojmowanie prawa pierwotnego UE.
5. Konstrukcja prawna Traktatu z Lizbony.
6. Konstrukcja i charakter tzw. Traktatu Akcesyjnego RP do UE.
7. Pojęcie prawa pochodnego; rodzaje aktów prawa pochodnego.
8. Dyrektywa - funkcja i cechy istotne.
9. Rozporządzenie - funkcja i cechy istotne.
10. Usytuowanie aktów a) prawa pierwotnego oraz b) prawa pochodnego w kontekście konstytucyjnego systemu źródeł prawa.
11. Pojęcie praw podstawowych w prawie UE.
12. Charakter Karty Praw Podstawowych, jej systematyka; sposób odniesienia się do KPP przez Polskę.
13. Obywatelstwo UE - pojęcie, wolności i prawa związane z obywatelstwem (4 przykłady).
14. Doniosłość orzecznictwa TS UE w Luksemburgu. Czy precedens jest źródłem prawa w UE?
15. Zasady obowiązywania i stosowania prawa UE w Polsce.
16. Zasady publikacji aktów prawa UE w Polsce.
17. Metoda sądowa adaptacji prawa UE do polskiego systemu prawnego.
18. Metoda legislacyjna adaptacji prawa UE do polskiego systemu prawnego.

19. W jaki sposób, na jakiej podstawie a) polski parlament oraz b) polski rząd mogą przeciwdziałać przyjęciu unijnej regulacji w postaciach aktów c) prawa pierwotnego, d) prawa pochodnego?
20. Zarys przedmiotu regulacji ustawy o współpracy RM z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE.

V. Ustrój konstytucyjny RP i jego podstawowe zasady.

1. Ustrój konstytucyjny (państwowy) a system polityczny.
2. Forma państwa.
3. Forma (system) rządów.
4. Reżim polityczny; reżim demokratyczny a autorytarny (w tym totalitarny).
5. Jakie regulacje prawne ujawniają charakter i istotę danego reżimu?
6. Demokracja w ujęciach liberalnym oraz populistycznym.
7. Pojęcie konstytucyjnej zasady prawa / naczelnej zasady konstytucji.
8. Katalog konstytucyjnych zasad prawa; w jaki sposób są one „odczytywane” z tekstu Konstytucji. Wymień co najmniej 6 zasad.
9. Doniosłość konstytucyjnych zasad prawa przy wykładni i stosowaniu konstytucji.
10. Zasada zwierzchnictwa Narodu; formy urzeczywistniania tej zasady (por. pkt II. 7).
11. Zasada RP jako dobra wspólnego wszystkich obywateli. Wartości określające „dobro wspólne (por. art. 1 i np. art. 5 K).
12. Zasada demokratycznego państwa prawnego.
13. Normy prawne konstytuujące zasadę ad. 12 według orzecznictwa polskiego TK. Wskaż co najmniej 6 konkretnych norm.
14. Retroaktywne a retrospektywne działanie prawa.
15. Pojmowanie sprawiedliwości społecznej.
16. Zasada praworządności. Praworządność formalna a praworządność materialna. Relacje pomiędzy art. 7 a art. 2 Konstytucji.
17. Państwo demokratyczne; pojęcie i istota demokracji w ujęciu a) liberalnym, b) populistycznym.
18. Zasada pluralizmu politycznego (art. 11 i art. 12).
19. Zasada podziału władzy według J. Locke’a i K. Monteskiusza - geneza.

20. Zasada podziału i równowagi władzy według Konstytucji RP. Przykłady 2 orzeczeń polskiego TK charakteryzujących tę zasadę.
21. Zasada decentralizacji władzy publicznej.
22. Wyjaśnij pojęcia: „samorząd terytorialny”, „samorząd zawodowy”, „autonomia”, „federacja”, „konfederacja”.
23. Pojęcie samorządu zawodowego, warunki jego tworzenia i zadania.
24. Zasada pomocniczości (subsydiarności) - podstawowe założenia.
25. Pojęcie prawa wyznaniowego.
26. Państwo teokratyczne, wyznaniowe, świeckie, neutralne światopoglądowo - cechy istotne. Przykłady USA, Francji, Izraela, państw islamskich, ewentualnie innych.
27. Konstytucyjne założenia stosunków prawnych RP z kościołami i związkami wyznaniowymi.
28. Charakter prawny i ogólny zarys przedmiotu regulacji Konkordatu.
29. Koncepcja regulacji prawnej stosunków z kościołami i związkami wyznaniowymi (poza Kościołem katolickim).
30. Pojmowanie społecznej gospodarki rynkowej.
31. Zasada ochrony wolności działalności gospodarczej.
32. Zasada ochrony własności (art. 21 oraz art. 64 K).
33. Pojmowanie konstytucyjnej formuły solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych; jej odzwierciedlenie w konkretnych ustawach.
34. Konstytucyjne cechy ustroju rolnego.
35. Wskaż postanowienia Konstytucji o podstawowym znaczeniu dla gospodarki; polityki gospodarczej, w tym finansowej, państwa.
36. Język urzędowy. Realizacja norm konstytucyjnych w ustawach.

VI. Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela.

1. Pojęcie prawa podmiotowego. Prawo podmiotowe a prawo podstawowe (por. pyt. 11 z rozdz. IV).
2. Cechy prawne i znaczenie godności w świetle Konstytucji RP i orzecznictwa polskiego TK.
3. Zakres podmiotowy obowiązywania Konstytucji - analiza art. 37.
4. Pojęcie i cechy normatywne wolności jako postaci prawa podmiotowego.

5. Pojęcie i cechy normatywne uprawnienia (tj. prawa w ujęciu wąskim) jako postaci prawa podmiotowego.
6. Pojmowanie przywileju, w tym immunitetu.
7. Pojęcie i cechy obowiązku.
8. Podmioty konstytucyjnych wolności i praw; czy systematyka Konstytucji ma determinującą doniosłość przy ich kwalifikacji?
9. Uniwersalistyczna koncepcja praw człowieka - założenia podstawowe.
10. Indywidualistyczna koncepcja praw człowieka - założenia podstawowe.
11. Trzy tzw. generacje praw człowieka; przykłady aktów je określających.
12. Pojęcia obywatelstwa państwa oraz obywatelstwa UE.
13. Sposoby nabycia obywatelstwa RP w myśl Konstytucji i ustawy.
14. Utrata (pozbawienie?) obywatelstwa RP.
15. Zarys przedmiotu regulacji ustawy o repatriacji; nabycie obywatelstwa na jej podstawie.
16. Zarys przedmiotu regulacji ustawy o Karcie Polaka. Podstawowe uprawnienia posiadacza Karty Polaka - istota regulacji, 3-4 przykłady uprawnień. Odniesienie pytań 15 i 16 do art. 6 ust. 2 Konstytucji.
17. Podstawowe wolności i prawa mniejszości narodowych i etnicznych w RP w świetle Konstytucji i ustaw (por. art. 33 Konstytucji i adekwatna ustawa; czy pozycje mniejszości regulują umowy międzynarodowe z innymi państwami?).
18. Pojęcie cudzoziemca; czy status prawny cudzoziemców w Polsce jest jednolity?
19. Konstytucyjne podstawy formalne, wartości i zasady ograniczania wolności i praw przez prawodawcę (art. 31 ust. 3 - szczegółowa analiza).
20. Zasada proporcjonalności przy ograniczaniu wolności i praw - jej treść w świetle orzecznictwa TK i stanowiska doktryny.
21. Koncepcja „istoty” wolności lub prawa.
22. Pojmowanie zasady równości wobec prawa; czy ma ona wymiar absolutny.
23. Na czym polega dyskryminacja; czy zawsze jest konstytucyjnie zakazana?
24. Ustawowa regulacja zakazu dyskryminacji; zakres jej zastosowania; wyjaśnij określenia „dyskryminacja bezpośrednia”, „dyskryminacja pośrednia”.
25. Ustawowe środki ochrony przed dyskryminacją.
26. Wolności i prawa osobiste - 4 przykłady.
27. Wolność i nietykalność osoby ludzkiej - jej charakterystyka.

28. Prawo do ochrony życia; ustawowe dopuszczenie tzw. aborcji.
29. Prywatność jako sfera wolności - pojmowanie.
30. Pojęcie i ochrona danych osobowych jako wyraz ochrony sfery prywatności.
31. Konstytucyjne i ustawowe założenia ochrony danych osobowych.
32. Konstytucyjna treść prawa do sądu; wymień co najmniej 6 elementów jego treści.
33. 33. Wolność poruszania się po terytorium RP oraz UE.
34. Indywidualna wolność sumienia i religii.
35. Ustawowe odzwierciedlenie wolności sumienia i religii; zasady zakładania związków wyznaniowych.
36. Wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji (tzw. wolność wypowiedzi).
37. Ustawowe zasady zakładania tytułów prasowych, stacji radiowych i telewizyjnych.
38. Konstytucyjna regulacja zagadnienia ekstradycji.
39. Wolności i prawa polityczne - 4 przykłady.
40. Pojęcie partii politycznej jako formy zrzeszenia; pojęcie zrzeszenia.
41. Zasady tworzenia partii politycznych według ustawy.
42. Zasady (i ograniczenia) członkostwa w partiach politycznych.
43. Finansowanie partii politycznych i źródła ich majątku.
44. Zakazy działalności partii politycznych w Polsce.
45. Ograniczenia przynależności do partii politycznych w prawie polskim.
46. Pojęcie systemu partyjnego; rodzaje systemów partyjnych.
47. Funkcje partii politycznych; próba kwalifikacji partii ze względu na funkcje i formułę członkostwa.
48. Nadzór państwa nad partiami politycznymi w Polsce; organy go sprawujące.
49. Wyjaśnij pojęcia: „zrzeszenie”, „samorząd zawodowy”, „samorząd gospodarczy” (por. art. 12, art. 17, art. 58 Konstytucji, podaj po 2 przykłady ww. organizacji).
50. Zasady tworzenia i zadania samorządów zawodowych.
51. Stowarzyszenie jako najbardziej „szerokie” przedmiotowo zrzeszenie - pojęcie, rodzaje.
52. Zasady tworzenia stowarzyszeń; koncepcja regulacji prawnej stowarzyszeń.
53. Pojęcia grupy nacisku oraz lobby.
54. Zasady działalności lobbingowej według polskiej ustawy.
55. Wolność zgromadzeń; pojęcie zgromadzenia.

56. Koncepcja regulacji prawnej zgromadzeń; ustawa „podstawowa” oraz szczególne.
57. Rozstrzygnięcie sporów prawnych na tle korzystania z wolności zgromadzeń.
58. Związek zawodowy jako forma zrzeszenia; konstytucyjne oraz ustawowe cele, a także podstawowe formy działalności związku zawodowego.
59. Prawo do uzyskania informacji o działalności władzy publicznej.
60. Konstytucyjne i ustawowe środki dostępu do informacji publicznej.
61. Rozstrzygnięcie sporów prawnych na tle dostępu do informacji publicznej.
62. Wolność z art. 54 ust. 1 a uprawnienie z art. 61 Konstytucji.
63. Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne - 4 przykłady.
64. Treść konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia.
65. Treść konstytucyjnego prawa do nauki.
66. Pojęcie zabezpieczenia społecznego; 3 przykłady ustaw gwarancyjnych.
67. Cechy prawne, przedmiot regulacji Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.
68. Warunki dopuszczalności tzw. skargi strasburskiej.
69. Wymień 4 przykłady umów Rady Europy dot. praw człowieka obowiązujących w polskim systemie prawnym.
70. Wymień 4 przykładowe dokumenty systemu ONZ dot. praw człowieka, wskazując ich rolę w polskim systemie prawnym.
71. Konstytucyjne obowiązki; charakter prawny i adresaci postanowień art. 82-86.
72. Doniosłość art. 81 w odniesieniu do stosowania Konstytucji RP w sprawach realizacji i ochrony praw człowieka.
73. Konstytucyjne środki ochrony wolności i praw (art. 77-80); zwięzła charakterystyka.
74. Jakie ustawy odnoszą się do poszczególnych środków z art. 77-80; podaj wyłącznie tytuły ustaw.

VII. Prawo wyborcze.

1. Pojęcie prawa wyborczego w ujęciu przedmiotowym; jakie akty prawne tworzą prawo wyborcze.
2. Czynne prawo wyborcze - pojęcie, odzwierciedlenie w Konstytucji i w Kodeksie wyborczym.

3. Bierne prawo wyborcze - pojęcie, odzwierciedlenie w Konstytucji i w Kodeksie wyborczym.
4. Jak należy rozumieć zwrot „wybory wolne”?
5. Pojęcie i istota zasady powszechności prawa wyborczego.
6. Zasada powszechności prawa wyborczego w ujęciu historycznym; jej wpływ na rozwój demokracji.
7. Cenzus wyborczy; pojęcie; jakie cenzusy przewiduje polskie prawo.
8. Gwarancje przestrzegania zasady powszechności prawa wyborczego.
9. Zasada równości prawa wyborczego - ujęcie formalne i materialne.
10. Gwarancje zachowania zasady równości w obu ujęciach; pojęcie normy przedstawicielstwa.
11. Ujęcie gwarancji zasady równości w Kodeksie wyborczym.
12. Zasada bezpośredniości prawa wyborczego; jak należy ją rozumieć?
13. Wskaż i scharakteryzuj 3 podstawowe sposoby głosowania i ich konsekwencje polityczno-prawne: a) głosowanie imienne (personalne), b) głosowanie na listę komitetu wyborczego z preferencją personalną, c) głosowanie na listę komitetu wyborczego bez preferencji personalnej.
14. Ujęcie sposobów głosowania wg pyt. 13 w Kodeksie wyborczym.
15. Sposoby głosowania: a) osobiste, b) przez pełnomocnika, c) korespondencyjne, d) kumulatywne - ujęcie a), b), c) w Kodeksie wyborczym.
16. Zasada tajności głosowania; jakie są jej istota i gwarancje zachowania?
17. Zasada większości w prawie wyborczym; rodzaje większości, konsekwencje prawno-polityczne.
18. Odzwierciedlenie zasady większości w polskim Kodeksie wyborczym.
19. Zasada proporcjonalności w prawie wyborczym; pojmowanie, konsekwencje prawno-polityczne.
20. Sposoby przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom zasady proporcjonalności.
21. Scharakteryzuj 4 techniki (metody) podziału mandatów, w tym przyjęte w polskim prawie wyborczym; doniosłość prawno-polityczna przyjęcia określonej techniki.
22. Zarządzanie poszczególnych wyborów według Konstytucji i Kodeksu wyborczego; czym jest tzw. kalendarz wyborczy?
23. Wyjaśnij pojęcia: „komisja wyborcza”, „komitet wyborczy”.
24. Zgłaszanie kandydatów do poszczególnych organów według Kodeksu wyborczego.

25. Finansowanie wyborów a finansowanie kampanii wyborczej.
26. Państwowa Komisja Wyborcza: pozycja prawna, skład, zadania i podstawowe kompetencje.
27. Organizacja administracji wyborczej w Polsce.
28. Komisje wyborcze w terenie - skład, zadania, podstawowe kompetencje.
29. Okręg wyborczy a obwód głosowania.
30. Rejestr wyborców a spis wyborców.
31. Rozstrzyganie sporów prawnych na tle: a) nieujęcia wyborcy w spisie (albo rejestrze), b) rejestracji listy kandydatów, c) protestów wyborczych - na podstawie Kodeksu wyborczego. Uwzględnij wybory: a) parlamentarne, b) samorządowe, c) Prezydenta RP.
32. W jaki sposób i ile głosów oddaje wyborca w wyborach do poszczególnych organów jednostek samorządu terytorialnego?
33. Stwierdzenie ważności poszczególnych wyborów.
34. Kompetencje Sądu Najwyższego według prawa wyborczego.
35. Pojęcie mandatu posła / senatora / radnego; uzyskanie mandatu a jego wykonywanie.
36. Pojęcie wygaśnięcia mandatu; konsekwencje wygaśnięcia mandatów ww. przedstawicieli.
37. Zagadnienie niepołączalności mandatów według konstytucji (art. 103, art. 107).
38. Niepołączalność mandatów w ujęciu formalnym i materialnym według ustaw.
39. Odpowiedzialność dyscyplinarna posła/senatora.
40. Odpowiedzialność prawna posła/senatora.

VIII. System instytucjonalny UE; systemy organów państwowych.

1. Rada Europejska - skład, pozycja przewodniczącego („prezydenta”), podstawowe zadania i kompetencje RE. Zasady procesu decyzyjnego w RE.
2. Rada Ministrów (Rada UE) - składy, podstawowe zadania i kompetencje; zasady procesu decyzyjnego w Radzie.
3. Komisja Europejska - skład, zasady kreowania, podstawowe zadania i kompetencje.
4. Komisja Europejska a Rada Ministrów - zagadnienie legitymizacji.

5. Funkcja Komisji jako tzw. strażnika traktatów.
6. Parlament Europejski - zasady wyboru, skład, mandat deputowanego / posła.
7. Funkcje Parlamentu Europejskiego; jego organy wewnętrzne.
8. *Modus operandi* w procesie stanowienia prawa UE.
9. Organy sądowe UE - podstawowe kompetencje.
10. Pytania prawne sądów krajowych do sądów luksemburskich - przedmiot i funkcja.
11. Doniosłość orzeczeń TS UE dla sądów krajowych i prawodawcy krajowego.
12. Instytucje decyzyjne UE: EBC i Trybunał Obrachunkowy.
13. Organy pomocnicze UE.
14. Zasada tzw. równowagi instytucjonalnej w systemie UE.
15. Pojęcie i cechy istotne systemu parlamentarno-gabinetowego.
16. Rodzaje rządów w systemie parlamentarno-gabinetowym ze względu na legitymizację.
17. Pojęcie odpowiedzialności parlamentarnej; rodzaje odpowiedzialności.
18. Odpowiedzialność parlamentarna jako postać odpowiedzialności politycznej.
19. Wyjaśnij pojęcia: wotum zaufania, wotum nieufności, konstruktywne wotum nieufności.
20. Regulacja ww. instytucji prawnych (z pkt. 18) w Konstytucji RP.
21. System rządów zgromadzenia na przykładzie Szwajcarii. Wymień 6-8 cech istotnych.
22. Na czym polega mechanizm tzw. demokracji konsensualnej (stowarzyszeniowej) na przykładzie Szwajcarii?
23. Pojęcie i cechy istotne systemu prezydenckiego. Wymień 6-8 cech istotnych.
24. Formuła „kontroli i równowagi” jako wyraz zasady podziału władzy.
25. Zasady wyboru prezydenta St. Zjednoczonych.
26. Funkcje konstytucyjne Prezydenta St. Zjednoczonych; pojmowanie „gabinetu” i „administracji” w St. Zjednoczonych.
27. System prezydencko-parlamentarny na przykładzie Francji.
28. Na czym polega zjawisko tzw. koabitacji?
29. Kontrola konstytucyjności prawa na przykładach FTK RFN oraz francuskiej Rady Konstytucyjnej.
30. Cechy swoiste francuskiej Rady Stanu oraz Rady Konstytucyjnej.

31. Pozycja szefa rządu na przykładach premiera W. Brytanii, kanclerza RFN i premiera Francji (?).
32. Koncepcje drugiej izby parlamentu na przykładach Rady Kantonów Szwajcarii, Senatu St. Zjednoczonych, Izby Lordów W. Brytanii oraz ... (?) Rady Związkowej RFN.
33. Cechy szczególne systemu organów i dualizmu prawodawstwa w państwie federalnym na przykładach St. Zjednoczonych i RFN.

IX. Władza ustawodawcza: Sejm i Senat.

1. Koncepcje dwuizbowości parlamentu na przykładach St. Zjednoczonych, W. Brytanii, Szwajcarii, Francji, RFN (?).
2. Zgromadzenie Narodowe - status, kompetencje.
3. Koncepcja dwuizbowości polskiego parlamentu; próba krytyki.
4. Pojęcie prawa parlamentarnego.
5. Formuła autonomii parlamentu; zakres regulacji regulaminów Sejmu i Senatu według Konstytucji.
6. Pojęcie i granice czasowe kadencji izb.
7. Konstytucyjne podstawy i kompetencje skrócenia kadencji izb; skrócenie kadencji a rozwiązanie izb.
8. Systemy organizacji prac parlamentów.
9. Rozpoczęcie funkcjonowania Sejmu i Senatu nowej kadencji - sekwencja czynności i zdarzeń prawnych.
10. Organizacja prac Sejmu i Senatu.
11. Zagadnienie tzw. dyskontynuacji prac parlamentu. Czy nakaz dyskontynuacji jest bezwzględny?
12. Organy wewnętrzne Sejmu oraz Senatu.
13. Marszałek Sejmu - status konstytucyjny, zasady wyboru.
14. Kompetencje Marszałka Sejmu związane z funkcjonowaniem izby i działalnością posłów.
15. Kompetencje Marszałka Sejmu niezwiązane z funkcjonowaniem izby.
16. Prezydium Sejmu - skład, zadania, kompetencje.
17. Konwent Seniorów - skład, zadania, kompetencje.

18. Komisje sejmowe - ogólna charakterystyka przedmiotu działalności; rola podkomisji.
19. Komisje sejmowe - podziały, podstawy prawne działania (nazwij co najmniej 5 komisji).
20. Podstawy prawne działania, funkcja i kompetencje sejmowej komisji śledczej.
21. Pojęcie mandatu przedstawicielskiego; okres przysługiwania mandatu.
22. Immunitet parlamentarny - funkcja, konstrukcje teoretyczne.
23. Immunitety parlamentarne według Konstytucji RP i ustawy - funkcje, przedmiot, porównanie.
24. Podstawy i tryb pozbawienia (uchylenia) immunitetu.
25. Immunitet parlamentarny posła do Parlamentu Europejskiego.
26. Uprawnienia poselskie i senatorskie w świetle Konstytucji i ustaw. Wymień co najmniej konkretnych 5 uprawnień.
27. Podstawy materialne pracy parlamentarzysty; parlamentarzysta „zawodowy” a parlamentarzysta „społeczny”.
28. Doniosłość art. 107 i 103 Konstytucji i ich odzwierciedlenie w ustawach.
29. Istota i zakres niepołączalności mandatu parlamentarzysty.
30. Polityczna organizacja parlamentarzystów - formy jej realizacji; klub, koło poselskie; inne formy zrzeszania się?
31. Funkcje Sejmu oraz funkcje Senatu - próba kwalifikacji.
32. Wykonanie inicjatywy ustawodawczej - a) podmioty kompetentne, b) zasady i tryb postępowania, c) konsekwencje prawidłowego wykonania prawa inicjatywy.
33. Szczególna pozycja Rady Ministrów w zakresie inicjatywy ustawodawczej.
34. Szczegółowa charakterystyka procedury trzech czytań w Sejmie.
35. Procedura „podstawowa” oraz procedury „szczególne” prac nad projektem ustawy.
36. Tryb pilny i jego konsekwencje.
37. Prace nad projektem ustawy wdrażającej prawo UE.
38. Instytucja wysłuchania publicznego - rola, warunki wykorzystania.
39. Głosowania w Sejmie; pojęcie reasumpcji głosowania.
40. Formalne wymogi uchwalenia ustawy; czy są jednolite dla każdej ustawy?
41. Ustosunkowanie się Senatu do ustaw uchwalonych przez Sejm; czy kompetencje drugiej izby są jednakowe przy wszystkich ustawach.
42. Konsekwencje zajęcia określonego stanowiska przez Senat.

43. Kompetencje Prezydenta RP do ustosunkowania się do ustaw przedłożonych do podpisu - szczegółowa charakterystyka, w tym porównanie wniosku do TK i prawa odmowy podpisania ustawy.
44. Doniosłość podpisu Prezydenta RP pod ustawą; pojęcie promulgacji; doniosłość ogłoszenia ustawy.
45. Rola Sejmu związana z akceptacją prawa międzynarodowego.
46. Funkcja kontrolna Sejmu; płaszczyzny realizacji: a) *in pleno*, b) poprzez prace komisji, c) poprzez prace indywidualnych posłów.
47. Wyjaśnij pojęcia „interpelacja”, „zapytanie”, „pytanie w sprawach bieżących”.
48. Przedmiot, funkcja i tryb rozpatrywania interpelacji.
49. Dezyderat - charakter prawny, przedmiot, funkcja, adresaci, konsekwencje skierowania.
50. Postaci uchwał Sejmu; tryb podejmowania uchwał.
51. Absolutorium - pojęcie, konsekwencje (nie)udzielenia.
52. Wotum zaufania, wotum nieufności, konstruktywne wotum nieufności - regulacja konstytucyjna.
53. Funkcja kontrolna Senatu (!??).
54. Funkcja kreacyjna Sejmu; jakie organy są obsadzane przez Sejm?
55. Funkcja kreacyjna Senatu; jakie organy są obsadzane przez Senat albo łącznie przez obie izby?

X. Władza wykonawcza: Prezydent RP.

1. Systemy elekcji prezydenta w świecie - przykłady, konsekwencje prawno-polityczne przyjęcia określonego systemu.
2. Tryb zgłaszania kandydata na Prezydenta RP, wymogi co do osoby kandydata.
3. Wybory prezydenckie - charakterystyka etapów.
4. Podstawy i tryb unieważnienia wyboru.
5. Kadencja prezydenta; objęcie urzędu.
6. Zastępstwa *sede plena* i *sede vacante*.
7. Funkcje ustrojowe Prezydenta RP.
8. Funkcja najwyższego przedstawiciela RP, tj. głowy państwa - konsekwencje prawno-polityczne.
9. Kompetencje związane z funkcją głowy państwa (4 przykłady).

10. Kompetencje związane z ochroną bezpieczeństwa państwa (*vide*: również stany nadzwyczajne), podaj 4-5 przykładów.
11. Kompetencje związane z funkcją najwyższego zwierzchnika Sił Zbrojnych - 4 przykłady; ustawy regulujące.
12. Kompetencje związane z czuwaniem nad przestrzeganiem Konstytucji RP - 4 przykłady.
13. Kompetencje w sferze stosunków międzynarodowych - 4 przykłady.
14. Kompetencje do nadawania orderów i odznaczeń.
15. Kompetencja do powoływania sędziów.
16. Prawo łaski.
17. Kompetencje związane z funkcjonowaniem parlamentu - 4 przykłady.
18. Kompetencje związane z funkcjonowaniem Rady Ministrów - 4 przykłady.
19. Rada Gabinetowa.
20. Rada Bezpieczeństwa Narodowego; Biuro Bezpieczeństwa Narodowego - podstawy prawne funkcjonowania, skład, zadania.
21. Kancelaria Prezydenta - podstawy prawne funkcjonowania i organizacji.
22. Akty urzędowe Prezydenta RP.
23. Kontrasygnota - pojęcie, zakres, konsekwencje prawne, sekwencje czynności.
24. Prerogatywy osobiste - pojęcie, 6 przykładów. Czy Prezydent RP ma zawsze swobodę wykonywania prerogatyw osobistych?
25. Odpowiedzialność konstytucyjna, karna, cywilna Prezydenta RP.
26. Zasady i tryb pociągania do odpowiedzialności konstytucyjnej oraz karnej.
27. Konstytucyjne założenia podziału funkcji i kompetencji w obrębie władzy wykonawczej - między Prezydentem RP a Radą Ministrów - jednolitość czy dualizm egzekutywy?

XI. Władza wykonawcza: Rada Ministrów. Administracja rządowa.

1. Etapy „kreowania” składu Rady Ministrów po wyborach do Sejmu; charakterystyka sekwencji zdarzeń oraz kompetencji prezydenta i Sejmu.
2. Skład Rady Ministrów.
3. Pozycja Prezesa Rady Ministrów; kompetencje związane z kierowaniem RM.
4. Zróżnicowany status ministrów; podstawy prawne ich pozycji.

5. Minister a inny centralny organ administracji rządowej; przykłady (4) centralnych organów administracji, niemających statusu ministra.
6. Pojęcie działu administracji rządowej.
7. Podstawy prawne funkcjonowania RM i ministrów (poza Konstytucją).
8. Przedmiot regulacji ustawy o RM.
9. Akty prawne Rady Ministrów - rodzaje.
10. Akty prawne ministrów.
11. Funkcje i zadania konstytucyjne RM w świetle art. 146.
12. Udział RM w zawieraniu umów międzynarodowych.
13. Okoliczności, w których Prezes RM może (musi) złożyć dymisję RM.
14. Zasady użycia Sił Zbrojnych poza granicami RP - kompetencje RM, MON i Prezydenta RP.
15. Pozycja prawna, powoływanie i funkcje (zadania) wojewody.
16. Administracja niezespółona w województwie – pojęcie; relacje z administracją zespółoną.
17. Służba cywilna - pojęcie, regulacja prawna. Założenia konstytucyjne i ustawowe jej cech i organizacji.

XII. Władza sádownicza.

1. Pojęcia: „władza sádownicza”, „wymiar sprawiedliwosci”.
2. Konstytucyjna treść prawa do sądu.
3. Trybunał Konstytucyjny - geneza instytucji w Polsce.
4. TK - skład, zasady jego kreowania, organy wewnętrzne.
5. Pozycja sádziego TK.
6. Własciwosci TK w zakresie kontroli hierarchicznej zgodnosci norm.
7. Własciwosci TK poza sprawami kontroli hierarchicznej zgodnosci norm.
8. Pojęcie sporu kompetencyjnego; kompetencje do rozstrzygania takich sporów - własciwosci TK i sądów administracyjnych.
9. Kryteria kontroli przyjmowane przez TK podczas kontroli hierarchicznej zgodnosci norm; przedmiot zarzutów.
10. Kompetencje TK wobec prezydenta w sytuacji czasowej niemoznosci sprawowania urzędu.
11. Kompetencje TK wobec partii politycznych i zasady postępowania.

12. Uczestnicy postępowania przed TK, zasady reprezentacji.
13. Sposoby (prawne formy) inicjowania postępowania przed TK.
14. Kompetencje do kierowania wniosków, skarg i pytań prawnych.
15. Szczegółowa charakterystyka wniosku.
16. Szczegółowa charakterystyka pytania prawnego.
17. Szczegółowa charakterystyka skargi konstytucyjnej.
18. Pytanie prawne sądu do TK a pytanie sądu polskiego do TSUE.
19. Wstępna kontrola sposobu wykorzystania środków prawnych przed TK (rozdział 5 ustawy o TK).
20. Zawieszenie a umorzenie postępowania przed TK.
21. Pojęcie tzw. wzorca konstytucyjnego.
22. Ogólne zasady postępowania przed TK; związanie TK zakresem zarzutów.
23. Postaci orzeczeń TK; formuły wypowiedzi w poszczególnych orzeczeniach.
24. Problem tzw. orzeczeń interpretacyjnych (w tym zakresowych) i aplikacyjnych.
25. Konsekwencje orzeczenia TK uznającego niezgodność z Konstytucją ustawy - szczegółowa analiza art. 190 Konstytucji.
26. Doniosłość postanowień dotyczących odroczenia utraty mocy obowiązującej aktu prawnego.
27. Postanowienia sygnalizacyjne TK.
28. Czy TK bada zaniechania legislacyjne?; zaniechanie a pominięcie legislacyjne.
29. Pojęcie odpowiedzialności konstytucyjnej i deliktu konstytucyjnego; cechy istotne deliktu.
30. Dlaczego odpowiedzialność konstytucyjna jest uwarunkowana czynnikami politycznymi?
31. Odpowiedzialność konstytucyjna a odpowiedzialność karna.
32. Osoby podlegające odpowiedzialności konstytucyjnej; zakres tej odpowiedzialności.
33. Zasady pociągania Prezydenta RP do odpowiedzialności konstytucyjnej i karnej.
34. Zasady pociągania ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej i karnej.
35. Status ustrojowy i skład Trybunału Stanu.
36. Sankcje przewidziane ustawą o TS.
37. Zasady powoływania, skład i organizacja Sądu Najwyższego.
38. Organizacja sądów powszechnych.

39. Właściwość sądów powszechnych.
40. Właściwość Sądu Najwyższego; jego funkcja ustrojowa i 4 przykłady kompetencji.
41. Kompetencje SN niezwiązane z funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości.
42. Uchwały Sądu Najwyższego - zasady inicjowania, przedmiot, funkcja; co oznacza nadanie uchwale mocy zasady prawa.
43. Konstytucyjna funkcja i ustawowe kompetencje sądów administracyjnych (wojewódzkich i NSA).
44. Uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego - zasady inicjowania, przedmiot i funkcja.
45. Krajowa Rada Sądownictwa - skład, status prawny.
46. Funkcja konstytucyjna i kompetencje KRS (4 przykłady kompetencji).
47. Konstytucyjny i ustawowy status sędziego.
48. Pojęcie niezależności sądów; czy jest bezwzględna?
49. Pojęcie i istotne cechy niezawisłości sędziowskiej.
50. Konstytucyjne i ustawowe gwarancje niezawisłości sędziowskiej. Wymień 5 przykładów.
51. Zagadnienie zakresu podległości sędziego prawu.

XIII. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa.

1. Rzecznik Praw Obywatelskich - funkcja i status ustrojowy, zasady powoływania.
2. Ogólne zasady rozpatrywania spraw przez RPO. Cechy wniosku i sposoby ustosunkowania się do niego przez RPO.
3. Kompetencje RPO: a) związane z rozpatrywaniem konkretnej, indywidualnej sprawy, b) niezwiązane z rozpatrywaniem indywidualnej sprawy.
4. Rzecznik Praw Dziecka - porównanie pozycji prawnej z RPO.
5. Nadzór a kontrola.
6. Status konstytucyjny Najwyższej Izby Kontroli i jej relacje z Sejmem.
7. Organizacja NIK.
8. Zakresy podmiotowy i przedmiotowy kontroli NIK.
9. Kompetencje kontrolne (i kryteria kontroli) NIK wobec: a) prezydenta i jego kancelarii, b) ministra, c) wojewody, d) gminy, e) przedsiębiorcy prywatnego, f) sądu, g) uczelni publicznej. Uzasadnij stanowisko.
10. Konsekwencje prawne kontroli NIK.

11. NIK a funkcja kontrolna Sejmu.
12. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji - skład, zasady jego kreowania, status prawny.
13. Funkcje konstytucyjne i ustawowe kompetencje KRRiTV (4 przykłady kompetencji ustawowych).
14. Prawne formy działania KRRiTV.
15. Status prawny i organizacja prokuratury.
16. Pozycja prawna, powołanie i podstawowe kompetencje Prokuratora Generalnego.
17. Ustawowe zadania Prokuratury oraz przykłady kompetencji (4 przykłady).
18. Państwowa Inspekcja Pracy - status prawny w kontekście art. 24 Konstytucji.
19. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych - status prawny w kontekście art. 65 i art. 66 Konstytucji oraz ustawy.

XIV. Samorząd terytorialny.

1. Cechy istotne samorządu terytorialnego.
2. Pojęcie wspólnoty samorządowej.
3. Cechy prawne gminy, powiatu, województwa.
4. Konstytucyjne zadania jednostek samorządu terytorialnego; porównanie z zadaniami administracji rządowej.
5. Gmina jako konstytucyjna, podstawowa jednostka samorządu terytorialnego.
6. Organy poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.
7. Prawo miejscowe stanowione przez organy samorządowe - cechy istotne.
8. Nadzór oraz kontrola nad samorządem terytorialnym; organy wykonujące, zakres, kryteria; rozstrzyganie sporów na tle stosowania środków nadzoru.
9. Kompetencje Sejmu, Prezesa RM, wojewody oraz regionalnej izby obrachunkowej w zakresie zagadnienia z pkt. 8.
10. Referendum lokalne - przedmiot, warunki skuteczności, kiedy jest obligatoryjne?
11. Zadania publiczne wykonywane przez jednostki samorządu terytorialnego; konstytucyjna kwalifikacja.
12. Konstytucyjna kwalifikacja źródeł dochodów j.s.t. oraz zasad ich określania.
13. Zasada pomocniczości w kontekście zadań samorządu i państwa.
14. Konstytucyjne i ustawowe środki ochrony praw j.s.t. względem państwa.

XV. Finanse publiczne.

1. Pojęcie finansów publicznych; konstytucyjne założenia gospodarki finansami (art. 216 i art. 217).
2. Pojęcie daniny publicznej.
3. Ograniczenia ustawodawcy co do a) gospodarki finansami, b) państwowego długu publicznego i c) deficytu budżetowego; w których aktach odnajdujemy definicje terminów ad b) i c) - por. zagadnienie 7.
4. Szczególny tryb stanowienia ustawy budżetowej; porównanie z podstawowym trybem stanowienia ustawy (art. 221-225).
5. Cechy szczególne ustawy budżetowej.
6. Wykonanie ustawy budżetowej; instytucja absolutorium.
7. Państwowy dług publiczny oraz produkt krajowy brutto jako pojęcia konstytucyjne.
8. Konstytucyjny status Narodowego Banku Polskiego; funkcje konstytucyjne oraz przykłady ustawowych kompetencji, w tym wobec banków prywatnych (3 przykłady).
9. Organy wewnętrzne NBP; pozycja i powoływanie Prezesa NBP, RPP oraz Zarządu NBP.
10. Rada Polityki Pieniężnej NBP: skład, zasady jego kreowania, status członków.
11. Funkcje NBP a funkcje RM w zakresie określania oraz realizacji polityki państwa.

XVI. Stany nadzwyczajne.

1. Pojęcie stanu wojny; sposób jego ustanowienia.
2. Pojęcie stanu nadzwyczajnego w państwie; sytuacja szczególnego zagrożenia.
3. Zasady i podstawy wprowadzania stanu wojennego.
4. Zasady i podstawy wprowadzania stanu wyjątkowego.
5. Zasady i podstawy wprowadzania stanu klęski żywiołowej.
6. Kompetencje Prezydenta RP oraz Rady Ministrów związane z poszczególnymi stanami nadzwyczajnymi.
7. Dopuszczalne ograniczenia wolności i praw w poszczególnych stanach nadzwyczajnych (przykłady dopuszczalnych ograniczeń w poszczególnych stanach nadzwyczajnych).
8. Koncepcja regulacji konstytucyjnej ograniczeń wolności i praw. Relacja art. 31 ust. 3 do art. 229.

- 9.** Pojęcie i istota zarządzania kryzysowego; definiowanie infrastruktury krytycznej.
- 10.** Zarządzanie kryzysowe: a) pozycja organów władzy publicznej, b) ograniczanie wolności i praw człowieka i innych podmiotów prawa.